

**Byla C-241/22****Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2022 m. balandžio 6 d.

**Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:**

*Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandai)

**Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:**

2022 m. balandžio 5 d.

**Kasatorius:**

*Advocaat-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden*

---

**Pagrindinės bylos dalykas**

*Advocaat-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden* (generalinis advokatas prie Nyderlandų Aukščiausiojo Teismo) ginant įstatymo interesą pateiktas kasacinis skundas dėl *rechtbank Gelderland* (Gelderlando apylinkės teismas, Nyderlandai) nutarties, kuria šis teismas, išnagrinėjęs *officier van justitie* (prokuroras) skundą, panaikino *rechter-commissaris* (ikiteisminio tyrimo teisėjas) nutartį – atmesti prokuroro prašymą, kad ikiteisminio tyrimo teisėjas leistų pareikalauti istorinių duomenų – ir patenkino prokuroro prašymą

**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas**

Pagal SESV 267 straipsnio pirmos pastraipos b punktą pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą dėl Direktyvos 2002/58/EB taikymo srities, sąvokų „sunkios nusikalstamos veikos“ ir „sunkūs nusikaltimai“ aiškinimo ir dėl galimybės suteikti valdžios institucijoms prieigą prie srauto ir vietos nustatymo duomenų (kurie nėra išimtinai identifikavimo duomenys)

**Prejudiciniai klausimai**

1. Ar teisės nuostatos dėl prieigos prie srauto ir vietos nustatymo duomenų (įskaitant identifikavimo duomenis) suteikimo valdžios institucijoms užkardant,

tiriant, atskleidžiant nusikalstamas veikas ir patraukiant už jas atsakomybėn patenka į Direktyvos 2002/58/EB taikymo sritį, kai tai susiję su prieigos suteikimu prie duomenų, kurie saugomi ne remiantis teisinėmis priemonėmis, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 15 straipsnio 1 dalį, o paslaugų teikėjo remiantis kitu pagrindu?

2. a) Ar prašyme priimti prejudicinį sprendimą nurodytuose Teisingumo Teismo sprendimuose vartojamos sąvokos „sunkios nusikalstamos veikos“ ir „sunkūs nusikaltimai“ yra savarankiškos Sąjungos teisės sąvokos, ar vis dėlto jas tiksliau apibrėžti turi pačios kompetentingos valstybių narių institucijos?

b) Jeigu tai būtų savarankiškos Sąjungos teisės sąvokos, kaip nustatyti, ar kalbama apie „sunkią nusikalstamą veiką“ arba „sunkų nusikaltimą“?

3. Ar pagal Direktyvą 2002/58/EB leidžiama suteikti valdžios institucijoms prieigą prie srauto ir vietos nustatymo duomenų (kurie nėra išimtinai identifikavimo duomenys) nusikalstamų veikų užkardymo, tyrimo, atskleidimo ir patraukimo už jas atsakomybėn tikslais, kai nekalbama apie sunkią nusikalstamą veiką arba sunkų nusikaltimą, t. y. kai prieigos prie tokių duomenų suteikimas konkrečiu atveju lemia, kaip galima manyti, tik nedidelį visų pirma naudotojo, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 2002/58/EB 2 straipsnio b punktą, teisės į privataus gyvenimo apsaugą suvaržymą?

### **Nurodomos Sąjungos teisės nuostatos**

2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (Direktyva dėl privatumo ir elektroninių ryšių) 1, 2, 3, 5, 6, 9 straipsniai ir 15 straipsnio 1 dalis

2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/24/EB dėl duomenų, generuojamų arba tvarkomų teikiant viešai prieinamas elektroninių ryšių paslaugas arba viešuosius ryšių tinklus, saugojimo ir iš dalies keičianti Direktyvą 2002/58/EB

Pagrindų sprendimas 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos

### **Nurodoma Teisingumo Teismo jurisprudencija**

2018 m. spalio 2 d. Sprendimas *Ministerio Fiscal*, C-207/16

2021 m. kovo 2 d. Sprendimas *Prokuratuur*, C-746/18

2016 m. gruodžio 21 d. Sprendimas *Tele2 Sverige ir Watson ir kt.*, C-203/15 ir C-698/15

2020 m. spalio 6 d. sprendimas *La Quadrature du Net ir kt.*, C-511/18, C-512/18 ir C-520/18

2014 m. balandžio 8 d. sprendimas *Digital Rights Ireland ir kt.*, C-293/12 ir C-594/12

2015 m. gruodžio 4 d. EŽTT sprendimas *Zakharov prieš Rusiją* (CE:ECHR:2015:1204JUD004714306)

### **Nurodomos nacionalinės teisės nuostatos**

*Wetboek van Strafvordering* (Baudžiamojo proceso kodeksas), 67 straipsnio 1 dalis, 126bb straipsnis, 126cc straipsnio 1-3 dalys, 126dd straipsnio 1 dalis, 126n, 126na, 126ng, 126ni, 126u, 126ua, 126ug, 126ui, 126zh, 126zi, 126zja, 126zo, 126zh, 138g, 138h ir 149b straipsniai

*Besluit van 3 augustus 2004 houdende aanwijzing van de gegevens over een gebruiker en het telecommunicatie-verkeer met betrekking tot die gebruiker die van een aanbieder van een openbaar telecommunicatienetwerk of een openbare telecommunicatiedienst kun worden gevorderd* (2004 m. rugpjūčio 3 d. Potvarkis, kuriuo nustatomi naudotojų ir jų telekomunikacijų srauto duomenys, kurių gali pareikalauti viešųjų telekomunikacijų tinklų operatoriai arba viešųjų telekomunikacijų paslaugų teikėjai) 1 ir 2 straipsniai

### **Trumpas faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas**

- 1 2021 m. rugsėjo 10 d. prokuroras paprašė, kad ikiteisminio tyrimo teisėjas suteiktų leidimą pareikalauti istorinių ir (arba) būsimų duomenų apie konkretų ryšio paslaugos naudotoją ir jo telefoninius skambučius tam tikru Nyderlandų mobiliojo telefono numeriu nuo 2021 m. rugpjūčio 9 iki 12 d.
- 2 2021 m. rugsėjo 15 d. nutartimi ikiteisminio tyrimo teisėjas prašymą atmetė.
- 3 2021 m. rugsėjo 16 d. prokuroras pateikė skundą *rechtbank Gelderland*.
- 4 Vėliau *Raadkamer van de rechtbank Gelderland* (Gelderlando apylinkės teismo tarybos kolegija, Nyderlandai) panaikino ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartį ir patenkino prokuroro prašymą.

### **Kasacinio skundo pagrindas**

- 5 Generalinis advokatas prie *Hoge Raad der Nederlanden*, gindamas įstatymo interesą, pateikė kasacinį skundą dėl *rechtbank Gelderland* Tarybos kolegijos nutarties. Generalinio advokato teigimu, kasacinis skundas pateiktas dėl to, kad praktikoje kyla neaiškumų dėl taikymo sąlygų, kuriomis prokuroras gali pareikalauti pateikti ryšių paslaugų naudotojų srauto ir vietos nustatymo

duomenis. Visų pirma tai susiję su klausimu, kokių reikalavimų kyla pagal Direktyvą 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje ir pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją dėl šios direktyvos.

### **Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų santrauka**

- 6 Direktyvoje 2002/58/EB reglamentuojamas elektroninių ryšių paslaugų teikėjų atliekamas srauto ir vietos nustatymo duomenų bei identifikavimo duomenų teikimas ir saugojimas. Šios direktyvos 15 straipsnio 1 dalyje nurodomos teisinės priemonės, kurias valstybės narės gali priimti, kad ribotą laikotarpį būtų galima saugoti duomenis, kiek tai susiję su baudžiamųjų veikų užkardymu, tyrimu, atskleidimu ir patraukimu už jas atsakomybėn.
- 7 *Wetboek van Strafvordering* telekomunikacijų paslaugų teikėjams nenumatyta jokie bendros saugojimo pareigos. Nuostatos, susijusios su (bendrąsiais) saugojimo laikotarpiais, numatytais *Telecommunicatiewet* (Telekomunikacijų įstatymas) siekiant kovoti su nusikalstamumu, teismine tvarka buvo pripažintos netekusiomis galios, nes Duomenų saugojimo direktyva buvo pripažinta negaliojančia (Direktyva 2006/24/EB, sprendimas *Digital Rights Ireland ir kt.*, C-293/12 ir C-594/12). Todėl *Wetboek van Strafvordering* numatyti įgaliojimai pareikalauti srauto ir vietos nustatymo duomenų ir identifikavimo duomenų taikomi duomenims, surinktiems ir saugomiems kitu pagrindu nei tos netekusiomis galios pripažintos įstatymo nuostatos (pavyzdžiui, sutartiniu pagrindu).
- 8 Atsižvelgiant į tai, kad tam tikros *Telecommunicatiewet* nuostatos buvo pripažintos netekusiomis galios, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui svarbu žinoti, ar Teisingumo Teismo sprendimuose *Prokuratuur*, C-746/18, *Tele2 Sverige ir Watson ir kt.*, C-203/15 ir C-698/15, *La Quadrature du Net ir kt.*, C-511/18, C-512/18 ir C-520/18 ir *Ministerio Fiscal*, C-207/16, išdėstyti argumentai dėl priegios prie srauto ir vietos nustatymo duomenų (ir identifikavimo duomenų) ir dėl tuo tikslu paisytino proporcingumo principo galioja tik kalbant apie duomenis, saugomus remiantis valstybės narės pagal Direktyvos 2002/58/EB 15 straipsnio 1 dalį priimtomis teisinėmis priemonėmis, ar ir apie duomenis, saugomus kitu, pavyzdžiui, sutartiniu pagrindu.
- 9 Atsižvelgiant į Direktyvos 2002/58/EB tikslą, jos 5 straipsnio formuluotę, pagal kurią galima daryti išvadą, kad teisinės priemonės gali būti taikomos ir srauto duomenims, taip pat į Teisingumo Teismo argumentus, išdėstytus Sprendimo *Tele2 Sverige ir Watson ir kt.* (C-203/15 ir C-698/15) 113 punkte, pagal kurią priegios prie srauto ir vietos nustatymo duomenų sąlygos nesiejamos su „elektroninių ryšių paslaugų teikėjams nustatytos duomenų saugojimo pareigos apimtimi“, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad ši jurisprudencija, kiek tai susiję su priegios prie šių duomenų suteikimu, taikoma ir

duomenims, saugomiems kitu pagrindu nei remiantis teisinėmis priemonėmis, kaip jos suprantamos pagal Direktyvos 2002/58/EB 15 straipsnio 1 dalį.

- 10 Antruoju prejudiciniu klausimu nacionalinis teismas siekia sužinoti, ar sąvokos „sunkios nusikalstamos veikos“ ir „sunkūs nusikaltimai“, kuriomis grindžiama jurisprudencija dėl Direktyvos 2002/58/EB 15 straipsnio 1 dalies, yra savarankiškos Sąjungos teisės sąvokos, ar vis dėlto jas tiksliau apibrėžti turi pačios valstybės narės.
- 11 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pirmiausia pažymėjo, kad Direktyvos 2002/58/EB 15 straipsnio 1 dalyje kalbama tik apie „[baudžiamųjų veikų užkardymą, tyrimą ir nustatymą]“, tačiau pati „nusikalstamos veikos“ sąvoka nesukonkretinama. Šioje direktyvoje nefigūruoja Teisingumo Teismo jurisprudencijoje vartojamos sąvokos „sunkios nusikalstamos veikos“ ir „sunkūs nusikaltimai“.
- 12 Be to, nacionalinio teismo nuomone, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos dėl prieigos prie srauto ir vietos nustatymo duomenų suteikimo (visų pirma iš sprendimų *Tele2 Sverige ir Watson ir kt.*, *Ministerio Fiscal*, C-207/16, *La Quadrature du Net ir kt.*, C-511/18, C-512/18 ir C-520/18, ir *Prokuratuur*, C-746/18) išplaukia, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar nacionalinės nuostatos, be kita ko, reglamentuojančios kompetentingų nacionalinių institucijų prieigą prie saugomų duomenų, atitinka iš Direktyvos 2002/58/EB 15 straipsnio 1 dalies kylančius reikalavimus ir kokių mastu. Vis dėlto iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos neišplaukia jokių kriterijų, kurie būtų svarbūs, jeigu konkrečiu atveju reikėtų atsakyti į klausimą, ar kalbama apie sunkią nusikalstamą veiką arba sunkų nusikaltimą. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad Teisingumo Teismo jurisprudencijoje vartojamos sąvokos „sunkios nusikalstamos veikos“ ir „sunkūs nusikaltimai“ nėra savarankiškos Sąjungos teisės sąvokos.
- 13 Trečiuoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti, ar valdžios institucijoms gali būti suteikta prieiga prie srauto ir vietos nustatymo duomenų (kurie nėra išimtinai identifikavimo duomenys) ir lengvesnių nusikalstamų veikų arba nusikaltimų atveju, kai dėl prieigos prie tokių duomenų suteikimo tik nestipriai suvaržoma, visų pirma, naudotojo teisė į privataus gyvenimo apsaugą.
- 14 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad į šį klausimą reikia atsakyti teigiamai, atsižvelgiant į argumentus dėl proporcingumo principo, išdėstytus pirma nurodytoje Teisingumo Teismo jurisprudencijoje (ypač sprendimuose *Ministerio Fiscal*, C-207/16, ir *Prokuratuur*, C-746/18). Nacionalinio teismo nuomone, remiantis Teisingumo Teismo pateiktu proporcingumo principo aiškinimu, laikytina, kad valdžios institucijų prieiga prie telekomunikacijų paslaugų teikėjo saugomų duomenų gali būti pateisinama apskritai siekiant užkardyti, tirti, nustatyti nusikalstamas veikas ir už jas patraukti atsakomybėn, jei tokios prieigos suteikimas konkrečiu atveju nelemia jokie arba

didelio (visų pirma) teisės į privataus gyvenimo apsaugą suvaržymo. Todėl proporcingumo principas tokiu atveju neužkerta kelio suteikti prieigą, jeigu kalbama apie nusikalstamą veiką apskritai, kai ji negali būti kvalifikuojama kaip „sunki“ pirma minėta prasme.

DARBINIS VERTINMAS